

Posudek na habilitační práci MgA. Ivy Oplištilové, Ph.D. Anglofonní hudebně-teoretická terminologie novodobých kompozičních metod. HAMU, Praha, 2019.

Oponent: PhDr. Martin Flašar, Ph.D.

Eva Oplištilová se dlouhodobě odborně zabývá problematikou temporality v hudbě. Zasloužila si řadu studií a také svou disertační práci v roce 2013. Habilitační spis, který nyní předkládá, je věnován adaptaci cizojazyčné terminologie teorie soudobé hudby pro domácí prostředí. Tento autorčin „lingvistický obrat“ je chvályhodný, protože veškeré debaty o současné hudbě narážejí nejen na neznalost materiálu, ale rovněž na nedostatečnost konceptuálních nástrojů, které umožňují principy jeho organizace verbalizovat, komunikovat, vyučovat či kriticky hodnotit. Samotný překlad terminologie by ovšem nebyl dostatečným naplněním standardů habilitační práce, proto autorka rekonstruuje také teoretický kontext, v němž se tyto pojmy etablojí.

Práce by měla být užitečná zejména studentům, odborníkům v oblasti soudobé hudby a také překladatelům, kteří často narážejí na neznalost hudební teorie. Habilitační práce by se měla stát jakousi aktualizací „*Anglicko-českého slovníku hudební terminologie: určeno pro posluchače hudebních oborů*“ Milady Pavlovové (v textu práce na s. 3 se omylem objevuje jako Marie) z r. 1986. Autorka přihlíží k současným hudebně-teoretickým učebnicím Edwarda Pearsalla *Twentieth-century music theory and practice*, Stefana Kostky *Materials and Techniques of Twentieth-Century Music* a Josepha Strause *Introduction to posttonal theory*.

Pojednání je rozděleno do tří oddílů: v prvním jsou exponovány tři, podle autorky majoritní, hudební teorie 20. století: Schenkerovská analýza, (Forteova) teorie tónových skupin a (neoriemannovská) transformační teorie. Druhý oddíl je samotným korpusem překladů terminologie a třetí oddíl přináší paralely v české poválečné hudební teorii.

Práci vítám jako pokračování silné české hudebně-teoretické školy budované ve 20. století pracemi Karla Janečka, Karla Risingera, Jaroslava Volka, Vladimíra Tichého a dalších. Autorka vysvětluje paralely mezi světovým a domácím teoretickým myšlením s tím, že dotahuje pomyslnou linii vývoje až do současnosti.

K otevření diskuse mám drobnou připomínku k samotnému názvu práce, kde stojí „*terminologie [...] novodobých kompozičních metod*“. Značná část práce je totiž věnována analytickým, nikoliv kompozičním metodám. Rozhodně se nejedná o totéž – neumím si např. představit, že by někdo komponoval na základě Schenkerovské analytické metody. Řada teoretických konstrukcí je induktivním výsledkem snahy porozumět, vysvětlit a interpretovat hudební myšlení, které stojí za sumou konkrétních kompozic. Ačkoliv v mnoha historických případech jde analytické myšlení ruku v ruce se syntetickým (kompozičním) myšlením, nemůžeme – alespoň podle mého názoru – oba procesy automaticky ztotožňovat. A obecněji – řada teoretických postřehů empiricky vyvozených z analýzy souboru určitých děl nemusí být (a obvykle také není) východiskem v procesu kompoziční práce. Tedy lapidárně řečeno: skladatelé obvykle nekomponují na základě existující hudební teorie, spíše svými kompozicemi novou vytvářejí. Stavím tuto antitezi jako východisko k rozpravě.

Pokud bude práce publikována, což je – předpokládám – autorčin záměr, jistě dojde k typografické úpravě textu s ohledem na zarovnání do bloku, kontrolu volných předložek apod.

Závěrem konstatuji, že máme před sebou velmi přínosnou a důležitou práci, která se snaží srovnat krok české hudební teorie se světovou, a to především jistým zpřehledněním terénu (jak domácího, tak cizího) a zejména záslužným pokusem o překlad základních terminologických údajů, které se účastní konstrukce vyšších teoretických celků.

Jako takovou habilitační práci MgA. Ivy Oplištilové, Ph.D. doporučuji k obhajobě.

PhDr. Martin Flašar, Ph.D.
Ústav hudební vědy FF MU
Arna Nováka 1
602 00 Brno

V Brně dne 24. 8. 2020